

Rapport Activités du Collège – 2017 - Deel 1

Rapport national du GNFB et du NBVN pour le collège de médecins pour le centre de traitement de l'insuffisance rénale chronique Janvier 2010 – Janvier 2017

1. Prevalentie Volwassenen en Kinderen

Op 1 januari 2017 werden er 14479 volwassen patiënten in België behandeld met nierfunctie vervangende therapie, hetzij dialyse hetzij transplantatie [Tabel 1]. Dit betekent een prevalentie van ongeveer 1280 per miljoen inwoners (ppm). Het aantal patiënten met een functioneel transplantaat overtreft niet het aantal patiënten in dialyse.

Het jaarlijkse stijpercentage van de prevalentie van de volwassen dialyse populatie is significant verminderd: in 2010-2011: +3.2% en in 2016-2017: +0.5%. Bij de transplant populatie blijft het jaarlijks stijpercentage van de prevalentie rond 2.0 à 3.0%.

Het aantal volwassen dialysepatiënten per miljoen inwoners – 718 ppm - is vergelijkbaar in de registers van NBVN en GNFB. Hiermee zit België in de top-5 van Europa.

Het aantal patiënten dat behandeld wordt met peritoneaal dialyse (alias buikspoelingen) daalde jaarlijks met 1% en bedraagt 621 op 1 januari 2017.

Zo'n dalende trend is merkbaar in alle Europese landen. Mogelijke oorzaken zijn een steeds ouder wordende dialyse populatie met verminderde medische opportuniteit, zelfredzaamheid of interesse, en/of de opkomst van levende donor niertransplantatie, al dan niet preemptief (zonder een voorafgaande dialyse periode).

De laatst beschikbare geaggregeerde gegevens wat betreft de kinderen die behandeld worden met nierfunctie vervangende therapie in België stammen uit 2015. Op 1 januari 2015 hadden 41 kinderen een functioneel niertransplant, 7 kinderen werden behandeld met peritoneaal dialyse en 17 kinderen waren in chronische hemodialyse. Bij 5 kinderen was de behandelingswijze niet gekend.

2. Incidentie Volwassenen en Kinderen

Het jaarlijks aantal nieuwe patiënten met eindstadium nierfalen die starten met nierfunctie vervangende therapie daalde langzaam over de laatste jaren: in 2009: 2153 of 198 ppm inwoners en in 2016: 2016 of 180 ppm inwoners [Tabel 2].

Deze dalende lijn zou uitgelegd kunnen worden door de implementatie van het zorgtraject "chronische nierinsufficiëntie" – met mogelijk uitstel van het eindstadium nierfalen [*dit is moeilijk aan te tonen door het ontbreken van een controle populatie*], en/of door de oprichten van multidisciplinaire predialyse zorgteams die ook de optie 'conservatief beleid zonder dialyse' (durven) voorstellen bij patiënten met een beperkte levensverwachting en hoge comorbiditeit [frailty].

Het aantal preemtieve niertransplantaties (zonder een voorafgaande dialyse periode) bij volwassenen blijft eerder laag; dit levert geen bijdrage in de reductie van de jaarlijkse instroom van dialyse patiënten.

Het aantal kinderen dat jaarlijks nood heeft aan nierfunctievervangende therapie schommelt fors tussen 2010 en 2014: van 5 per jaar tot 12 per jaar.

3. Uitstroom - volwassenen dialyse populatie

3.1. Overlijden dialyse populatie

Ook het aantal volwassenen dialysepatiënten dat per kalender jaar overlijdt, daalde lichtjes over de laatste jaren [Tabel 3]. Het aantal per 100 patiëntjaren ligt tussen 14.9 à 16.6.

Vooraf in de NBVN-regio wordt 20% van de dialyse behandelingen voortijdig gestopt op vraag van patiënt: dialyse moeheid, verlies van zelfredzaamheid, te veel comorbiditeit en hospitalisaties (inclusief terminale carcinomatose), enz.

3.2. Transplantatie dialyse populatie

De jaarlijkse niertransplantatie activiteit in België is vrij constant: gemiddeld 445 transplantaties per kalenderjaar, inclusief gecombineerde niertransplantaties (nier+pancreas, nier+hart, nier+lever, enz.). [Tabel 3]

De meerderheid van de transplantaties vindt plaats tijdens de dialyse periode, en met een nier van een overleden donor.

Zowel het percentage levende donor niertransplantaties als het percentage preemtieve niertransplantaties, respectievelijk 10% en 7%, zijn laag in vergelijking met andere Europese landen; de overeenkomstige cijfers voor Nederland zijn respectievelijk 60% en 25%.

4. Patiëntoverleving – volwassen dialyse populatie

De patiënt overleving van de totale Belgische dialyse populatie is goed – met minieme verbetering tussen de 2 bestudeerde cohorten (2006-2010 & 2009-2013) [Grafiek1; bron: ERA-EDTA registry].

In de Kaplan-Meier survival analyse wordt “transplantatie” gecensord, in tegenstelling tot de competing risk survival analyse waar de optie “transplantatie” als een competing risk ten aanzien van overlijden wordt beschouwd.

Namens het college,
Au nom du collège

Dr. Johan De Meester
Internist-nefroloog

Dr. Johan De Meester
internist- nefroloog
1/45753/53/580

Tabel 1: Prevalentie Nierfunctievervangende therapie – op peildatum 1 januari, 2010 tot 2017

Volwassenen	31/12/2009	31/12/2010	31/12/2011	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2016
	1/01/2010	1/01/2011	1/01/2012	1/01/2013	1/01/2014	1/01/2015	1/01/2016	1/01/2017
Prevalentie								
Totaal in RTT	12446	12887	13306	13641	13850	14133	14240	14479
Transplantatie	5142	5349	5605	5782	5939	6058	6153	6349
Dialyse	7304	7538	7701	7859	7911	8075	8087	8130
peritoneale dialyse	689	683	672	661	641	639	621	614
hemodialyse	6615	6855	7029	7198	7270	7436	7466	7516
low care	1878	1896	1919	1959	1967	2127	2180	2300
high care	4737	4959	5110	5239	5303	5309	5286	5216
Jaarlijkse evolutie totaal RTT %		3,54%	3,25%	2,52%	1,53%	2,04%	0,76%	1,68%
Jaarlijkse evolutie dialyse %		3,20%	2,16%	2,05%	0,66%	2,07%	0,15%	0,53%
Jaarlijkse evolutie transplantatie %		4,03%	4,79%	3,16%	2,72%	2,00%	1,57%	3,19%
Populatie België	10753080	10839905	10951266	11099554	11150516	11209044	11267910	11322088
RTT ppm	1157,4	1188,8	1215,0	1229,0	1242,1	1260,9	1263,8	1278,8
dialyse ppm	679,2	695,4	703,2	708,0	709,5	720,4	717,7	718,1

Tabel 2: Instroom nierfunctieervangende therapie (dialyse / transplantatie) per kalenderjaar

Volwassenen	2009- >2010	2010- >2011	2011- >2012	2012- >2013	2013- >2014	2014- >2015	2105- >2016	2016- >2017
Instroom RTT								
Instroom dialyse	2153	2097	2029	2079	2057	1980	2052	2081
de novo = allereerste registratie	2131	2067	1985	2034	2014	1937	2019	2041
<i>evolutie de novo dialyse instroom %</i>		-3,0%	-4,0%	2,5%	-1,0%	-3,8%	4,2%	1,1%
Instroom transplantatie								
de novo = allereerste registratie	22	30	44	45	43	43	33	40

Tabel 3: Uitstroom uit de dialyse: niertransplantatie en overlijden, per kalenderjaar

Volwassenen	2009- >2010	2010- >2011	2011- >2012	2012- >2013	2013- >2014	2014- >2015	2105- >2016	2016- >2017
Uitstroom dialyse								
Transplantatie (bron: Eurotransplant)	455	424	468	492	457	438	495	480
Overlijden	1351	1426	1366	1391	1419	1352	1449	1418
<i>Mortaliteit per 100 patiëntjaren</i>	16,1	16,6	15,7	15,7	15,9	14,9	15,9	15,5

Grafiek 1: Patiënt overleving – volwassen dialyse populatie, België

Kaplan Meier survival: incidente cohorte 1/1/2006-31/12/2010 en incidente cohorte 1/1/2009-31/12/2013
Competing Risk survival: incidente cohorte 1/1/2004-31/12/2008 en incidente cohorte 1/1/2008-31/12/2012

